

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1/70 кор.

За границею.

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Подорожкою ціною по 10 сот.

РУСЛАН

«Вірнеш ми очі і душу ми вирнеш: а не возьмеш молодість, віра не возьмеш, бо руска ми серце і віра руска» — з Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хоруничини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатаві вільні від порта. — Оголошена звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Гр. Войтїх Дідушицький про середні школи.

(Дальше).

Жалкуює гр. Д-ий, що в польських гімназіях ще гірше буває з наукою рускої мови й літератури, як з наукою польщини в руских гімназіях, що в многих польських гімназіях нема кваліфікованих учителів рускої мови, а до того ще й польська молодіж не хоче вчати на науку рускої мови з неприхильности до всего, що руске. Тим замикає собі не лише вступ до многих жерел історичних, але й не може контролювати опісля сего, що Русини пишуть і печатають, а що найважнійше, замикає собі сама вступ до всяких урядів і становищ в східній Галичині, де небагом абсолютно годі буде обійти ся без знання рускої мови.

З огляду на те, що гр. Д-ий добачає потребу знання рускої мови для Поляків, можна би сподівати ся, що він наставати ме до основного вивчення рускої мови й літератури, бо лише тоді належно зможуть Поляки оцінити не лише ту мову й літературу, але й зрозуміти все руске життя і рускі змагання. Тимчасом гр. Д-ий потішає своїх земляків тим, що «nie wiele trudni musicie na wasze dzieci nałożyć; przy wielkiem podobieństwie obydwu pobratymczych języków chodzi w gruncie tylko o wyuczenie się abecadła słowiańskiego, bo reszta prawie sama się dokona». Отже Поляк погребує навчити ся лише руских букв, а вже буде мав право говорити про меншевартність рускої мови й літератури, про невірнє рускої мови або неспосібність її до наукового письменства і т. д., видавати осуди яко компетентний судия, як се буває в галицькій соймі, в державній раді (vide проф. Старжинський, Гломбінський і т. п.), в товаристві панезуциелі szkół wyższych або в польських газетах, де пишуть про руску мову, літературу і т. п. люди, що з трудом уміють прочитати руске письмо.

Гр. Дідушицький вважає шкідною системою розділу шкільної молодіжи на руску і польську і радить зробити пробу на разі хочби з одною утравквистичною гімназією або для забезпечення ліпшої науки другої мови викладної (рускої) в кількох нараз гімназіях завести по кілька предметів або хочби одного предмету з рускою мовою викладною. В тім бачить гр. Д-ий, так само як пп. Ценьський і Целецький лік проти національної ненависти, проти радикалізму, гайдамаччини і т. д., хоч вже в соймі проти утравквізму в середних школах заявили ся пп. Бобжинський і гр. Ст. Тарновський, а опісля і на зборах товариства панезуциелі szkół wyższych у Львові і в Кракові висловили ся проти утравквізму.

Утравквізм в учительських семінаріях, де практична konieczність приневолює кандидатів присвоїти собі докладне знанє обоих викладних язиків, видав по трицятилітнім досвіді вельми незначні успіхи і висліди і нині не маємо сил учительських в потрібнім числі укваліфікованих до нау-

чуваня в обох язиках мовах. Щож говорити про утравквізм в середних школах, де нема тої практичної konieczности. Отже самі дидактично-педагогічні сумніви стають тут проти заведеня утравквізму в середних школах, бо инша річ знанє тої або другої краєвої мови і літератури, а инша знов, чи ученик Поляк потребує учити ся н. пр. фізики або природних наук по руски, або ученик Русин математики по польски, щоби досягнути знанє тої або другої краєвої мови.

Окрім дидактично-педагогічних сумнівів що-до утравквізму, виривають ще й інші сумніви, а іменно чи утравквізм є дійсно тим бальсамом, що має вигойти ту ненависть національну, яка проявляє ся між польською і рускою молодіжю, чи викорінить радикалізм, гайдамаччину і взагалі політизованє між нею. Досвід останних літ (бо в останних літах з розбудженєм живішого націоналізму в Австрії взагалі, а так само і в Галичині) показує, що в учительських семінаріях, де побіч себе сидять Поляки, Русини і Жиди, де є утравквізм в науці, такі самі находимо прояви, як в гімназіях. — Ще в польських гімназіях, де сидить руска молодіж з польською і жидівською разом, хлопці політикують, радикальствують і нераз проявляє ся й там національна нетерпимість або ненависть. Є се отже загальна проява духа часу, а не якась спеціальність руских гімназій, де головнє «Галичанін» всюди проношує атеїзм, нігілізм, радикалізм, а польське денникарство безкритично залюбки се підхоплює і визискує, щоби не допускати до твореня нових руских шкіл, замість яких «Галичанін» волів би мати московські, а що таких тут бути не може, отже нехай ліпше будуть польські або німецькі, щоб лише не ненавистні для него «українські» гімназіі.

Вжеж і сам гр. Д-ий, хоч повторяє за польськими газетами про радикалізм і анархізм в руских гімназіях, признає, що «ten rozmiar by się z prawdą, kt by więc na te zajął (obj. wyg upiej a zgrabnej niepawiszc, doprowadzającej do pamiętnych a gorszących staré mié zy uczniami polskimi a ruskimi gimnazjów) chciał wyłączenie na Rusinów przewalić». Він признає, що і polska młodzież szkolna zanadto wiele nie raz politykuje, але сам собі суперечить заявляючи, że nie ma zna polskum nauczycielom robić zarzutu, aby młodzież do tego politykowania zachęcał. Так се відома річ, що директор реальної школи у Львові (сеж було з похвалами описано в краківській Reform-i) дарував ученикам науку в день rocznicy powstania listopadowego і ученики в szeregach вирушили перед ратушу, де були зібрані ветерани повстаня, а потім сі ученики ввійшли до салі і були повитані з ентузіазмом ветеранами. А сеж так само відома річ, що Рада шк. кр. була приневолена проф. Сеидзіміра забрати з Золочева на захід зл его напасливість проти Русинів, за его скрайне політизованє. Таких прикладів могли б ми навести багато, н. пр. як один директор в промові з наг ди listo znowej rocznicy захоочував учеників Поляків і Русинів трудити ся для

відбудованя wspólnej ojczyzny, де не мішав би ся хтось третій. Гр. Дідушицький згадує о тім, що десь бачив руских гімназіястів, як робили propagandę za bezgobociem rolnem (очевидно се були селянські сини, що на вакаціях були по селах, але не згадує, як н. пр. ученики тернопільської школи реальної з учителем своїм робили екскурсії на села для політичної пропаганди і довели до авантюри з селянами, так що власти були приневолені вдати ся в ту справу. Так отже бачить ся чуже підлісом, а не добачає ся свого під носом, бачить ся в чужім оці тріску, а в своїм не добачає ся балька.

(Дальше буде).

Рік 1903 на Русі-Україні.

(Конець).

Окрім самого Тов. педагогічного у Львові, старають ся про українсько-руську молодіж на провінції філії сего товариства, яких є тепер 13 по більших містах Галичини, задля удержуваня буре, шкід та взагалі підпирания научних цілей. Постійними задачами займають ся також тов. «Шкільна Поміч», яка минулого року отримала бурею для реалістів в Снятині і ще кілька т. з. «селянських бурс» і Тов. «Руслан» у Львові, яке замагає бідних учеників рускої гімназіі.

Минулий рік приїс також і для академічної молодіжи радісу повину. Давно вже відношена справа «Академічного Дому» виїшла тепер зі сфери мрії і проквітла в реальну, многонадійну дійсність. Ото в наслідок більшої грошевої жертви Українця д. Чикалка закуплено площу під будову «Академічного Дому», для якого здвигненя узискано вже поважну суму грошей з ініціативи головнє проф. М. Грушевського. Будова сеї важної творини для розвитку українсько-русого студентства є вже запевненою.

Іже то ми справді находимо ся в ері будованя власних приютів, бо ось минулого року закуплено також велику площу під будову українсько-русого театру у Львові а надто в кількох провінціоальних містах приступлено до будови Народних Домів. Не менше і тов. гімнастичне «Соція» робить усильні старання задля здвигненя свого власного гнізда. Є се може найдяльнійше із всіх наших товариств і орніанізіє, побіч гімнастики, організувати огневї сторожі по селах, оно успіло за минулий рік довести число своїх пожарних філій до 70-ти, гімнастичних філій по містах основано 8, а їх діяльність розширено і на гарний шл, так що Соколиці чим раз численнійше вступають в їх ряди. Подібне товариство «Січ» в Коломиї організує сільске парубочтво на почві давних козацьких традицій, приспособляючи їх за азом до огневої сторожі, а розширяє свою діяльність не тільки на сумежні повіти, але і на Буковину. Минулий рік завзвичав ся знатним розростом сеї організації.

З провінціоальних інститутів мимомо віднести тут «Діночній інститут в Перемишлі», який своїми розмірами та внутрішнім уладженєм стає правдивою гордістю нашого народу. Сего року переобразує ся на основі уповажненя зі стороны міністерства віросповідань і просвіти з дня 21. листопада 1902 ч. 31.271 на дівочий лицей і отворив в дн. 1. вересня 1903 класу проготовляючи замість дотепершнї IV класи і

ОГОЛОШЕННЯ.

П. Т.

Маємо честь запросити П. Т. членів Товариства на Загальні Збори Общества взаїмного кредита „ВІРА“ товариства зареєстрованого з обмеженою порукою в Перемишлі, котрі відбудуться дня 2. н. ст. лютого 1904. о год. 3-тій ополудня а в браку комплексу після § 33. того самого дня о год. 4-тій ополудни в комнатах Рускої Бесіди з слідуєчим

порядком днівним:

- 1) Отворене загальних зборів через предсідателя Совіта.
- 2) Справозданє Дирекції і білянс за рік 1903.
- 3) Справозданє комісії ревизійної.
- 4) Розділ вискіє.
- 5) Вибір двох евентуально трох членів Совіта управляючого і одного евентуально двох заступників Совіта управляючого.
- 6) Затвердженє вибору трох членів Дирекції і трох заступників членів Дирекції.
- 7) Вибір трох членів комісії ревизійної.
- 8) Зміна §§. 1, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 25, 26, 30 і 31. статута товариства.

Перемишль, дня 18. січня 1904.

За Совіт управляючий Общества взаїмного кредита „Віра“:

І. Малиновский вр.
секретар.

Л. Шехович вр.
предсідатель.

77(1-1)

Відень. Кружить чутка, що цїсар з початком лютого поїде на два тижні до Будапешту. В часі побуту монарха в Будапешті відбудуться там в замку два двірські балі і кілька великих двірських обідів.

Берлин. Німецька почта заводить з днем 1. лютого пічну службу телефонічну з Австрією.

Новий Йорк. З Токіо доносять, що напружені японсько-російські відносини покінчать ся мирно.

Петербург. „Новое Время“ доносять з Владивостока, що вісти, які наспіли там з Японії, є вдоволяючі, та що мирні відносини межи Росією а Японією будуть тревати даліше.

Colosseum в пасажи Германів

при ул. Соляній у Львові.

— Від 16. до 31. січня 1904. —

1) Увертура. Рекламограф. 2) Сестри Giannotti, танцюристи (російські). 3) Ada Bell & Edwards, мимично-еквілібристична спела в Б. дедві. 4) Astra & Zéro, комичні екцентрики. 5) Американський біоскоп. 6) Oliviara Trio, найліпші іспанські інструментали істи. 7) ПАВЛО САНДОР із своїм цирком. 8) Орхестра. 9) Carta & Martziana, феноменальний акт силачів. 10) Lucy Malata, французка співачка пісень. 11) Ferri & Cesare, комичні гімнастики на 3 дручках. 12) Людвиковский, гуморист. 13) Амер. біоскоп. 14) Марш.

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє. В неділю і свята 2 представлєнє о 4. год. попол. і 8. год. вечером. Що п'ятниця High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльоня при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

В книгарни Товариства ім. Шевченка і в книгарни Ставропільській можна дістати отсі праці видані проф. д-ром Ів. Копачом:

Будучність гімназій. Ціна 1 К.

Партийна політика і модал. Ц. 50 с.

Родинне житє (під розвагу руским «соколикам і паннам»). Ц. 50 с.

Соціалізм, етика і політика (під розвагу «старшим і мелодшым»). Ц. 50 с.

Три перші праці зладжені на основі творів професора берлинського університету д-ра Фрідріха Паульзена.

Найновіший твір

Л. Лопатинського

„ПАРАЦЯ“

комедія в 3 актах зі співами

(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним ювіальним гумором і живим діяльгом. Ся комедія збогачує знатно галє, що тиш в наших народних штуках так з куугів селян, як і мещухів. Сьм шість ситуацій і хаїктєрїв розмішєна рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надє ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комеді уносїдженям недотропо, але противно має на году сьміяти ся трохи і з міслових дітників. Попри те все сєй твір не сить на собі знамя етичної і натїотично сьвідомости.

— Ціна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Демсьовского ч. 1, і в книгарнях.

Важне для Читалєв „Просьвіти“.

Сими днями видає Товариство „Просьвіту“ новий нєкєд грамєт для члєв Читалєв „Просьвіти“. Кожда Читалєв „Просьвіти“ повинна по тарати ся о такі грамєти для своїх члєв.

Ціна 100 штук з пересилкою почтовою 4 корони 50 сєт. Ціна 50 штук з пересилкою почтовою 2 кор. 50 сєт. Вислєє ся тільки за попередним надїланєм гр-ш-ї.

Канцєлярія Товариства „Просьвіта“ у Львові, Ринок ч. 10.

Товариство взаїмного кредиту
„Дністер“
стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові

уділяє своїм члєнам на 5 1/2% і 1% додатку на кошти адміністрації, за предложєнєм документів вказуючих достаточну гіпотєку.

ПОЗИЧКИ позичок розкладає догідно на ратї до 10 лїт. Сума позичок інстабульованих і за порукою: 1,238,243 корон.

СПЛАТУ може бути тільки обезпечєний трєвало в „Дністрі“ від огню.

Члєном члєський вносить 50 К, випсовє К. Число члєв: 2,301 а 2,301 удїлами на 125,050 К.

Удїл щадничі приймає „Дністер“ і опр-центує до 4%, від та Сума вкладок на 1,256 книжочках 1,103,332 корон.

Вкладки розділяє ся частіно на дивідєнду для члєв, частіно на публічні добродїїні цілі: вєпер-ви, бурєв, захоронки, школи і т. д. На ті цілі розданє дотєпер з Товариства кредитового 10,840 корон.

Чистий зиск в сїравах позичок уділяє Дирекція і агєнти.

ІНФОРМАЦІЙ 31/12 1902. ДИРЕКЦІЯ.

Запросини до передплати.

Перший руский ілюстрований

КАЛЕНДАР МУЗИЧНИЙ

НА Р. 1904.

з богатим і одгнєком в своїм роді додатком літературним опустить незводног прєсу друкарєку.

Число примірників обмеженє на число передплатників.

Передплата стоїть лише 2 К 10 с (вже з оплатою почти).

Замовляти Калєндар музичний можна ше до кінца сєго мїсяця, надсилаючи почтовий перєкає під адресою: Р. Зарїцкий, у Львові, ул. Кєрєвника ч. 16, I пов.

Зарваницю

поему Василя Щурата можна замовляти лише в Ставропільській книгарни у Львові, ул. Рєвєкє ч. 3. Ціна з почтовою оплатою 25 сєт.

Християнський Калєндар МІСІОНАРЯ на 1904 рк коштує лише 50 сєт, а з почтовою пересилкою 60 сєт. Змієт богатий, ілюстрації гарні. При закупї більше примірників вельми значний опуст. Вислєє лише за готівку: Видавництво Чина св. Василя В. в Жовкві.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок бїжучий, приймає до перєхованя панєри вартєні і давє на них завдатки.

Крім того впрєвдженє подїбно як в інституційних заграничних т. зв.

Депозити сховковї (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталєній касї панцирній сховок до вислєчного ужитку і під власним ключєм, де безпєчно і дискретно перєховувати може свєє майно або важкі документи.

Під тим згядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійши зарадженє. Приписє дотично того рода депозитів одєржати можна безплатно у відділ депозитовий.

Читайте! Читайте!

Новєє виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажєючи, шеби в кожній руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, виданє сими днями видєневийшиї збірник сїх творів п. з. „ПОЕЗІЇ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, опраєлена в почтєво з золочєними нїтїсками, може бути найгарнійшою окєасєю руських хат. Па ір вєліковий, формат на взір європейських клєєнків, сторїв 698.

При замовленю 10 прим. давємо 10% опусту. Вислєє ся тільки за надїланєм 2 кор. 30 сєт. на адресу: КАНЦЄЛЯРІЯ „ПРОСЬВІТИ“ у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10).